

Historia trzech fotografii – z wojska (świadek historii)

Historia Polski składa się z historii narodu, jego grup społecznych (etnicznych), a nawet historii poszczególnych obywateli, np. mojego ojca: Tadeusza Sadowskiego.

10.06.1931 r. komisja poborowa w Wągrowcu, uznała ojca Tadeusza Sadowskiego, urodzonego w październiku 1909 r. w Pomorzanych, zamieszkałego w Pawłowie, za zdolnego do **służby** wojskowej, kat. A. Ojciec Tadeusz, czynną służbę wojskową odbywa od kwietnia 1931 r., do kwietnia 1932 r. w Bydgoszczy w 61 p.p. Wielkopolskiej w 1 i 3 kompani CMK – celowniczy.

61 p.p. Wielkopolskiej, utworzony został 6 lutego 1919 r. jako Pułk Zapasowy "Grupy Zachodniej". "Grupa Zachodnia" powstała z zorganizowanego wcześniej 2 Batalionu Garnizonu Poznań i kilku kompanii pochodzących z wielkopolskich drużyn powstańczych (ze Zbąszynia, Bukowca, Duszników, Lwówka i Pniew), istniejących od listopada 1918 r.. Pułk zapasowy, 15 marca 1919 r. przemianowany został na 7 Pułk Strzelców Wielkopolskich, a 7 stycznia 1920 r. na 61 Pułk Piechoty. 61 Pułk Piechoty wchodził w skład 15 Wielkopolskiej Dywizji Piechoty, stacjonował do 1939 r. w garnizonie Bydgoszcz.

Po powrocie z wojska (przejściu do rezerwy – zaliczeniu do ponadkontygentowych) ojciec Tadeusz dalej pozostaje w Pawłowie, udzielając się m/in w sporcie, uzyskując w 1933 r. Państwową Odznakę Sportową. Po odbyciu ćwiczeń wojskowych w 1934 r., uzyskał prawo do noszenia odznaki pamiątkowej 61 p.p. Wlkp. W 1936 r. brat ojca Walenty kończy gimnazjum, awansuje i żeni się z Walerią Waleską, kupując na własność dom w Katowicach. Walenty ściągnął do Katowic najstarszą siostrę Marię z mężem, później brata Stanisława, a pod koniec roku, także bezrobotny ojciec Tadeusz w poszukiwaniu **pracy** przenosi się do Katowic.

Tu od razu zostaje powołany do odbycia ćwiczeń wojskowych (23.11 – 20.12 1936 r.) na 4 tygodniowy kurs unitarny dla podoficerów, w 73. Pułku Piechoty. Początkowo ojciec nie może znaleźć stałej pracy (pracuje w różnych firmach budowlanych), ale na krótko przed wybuchem II wojny światowej (kiedy to Ślązacy masowo uciekali do Niemiec) otrzymał stałą pracę w Kopalni węgla kamiennego "Katowice" w Katowicach.

Po ogłoszeniu mobilizacji 26.08.1939 r. ojciec Tadeusz został wcielony do 73 p.p. w Katowicach i wysłany na front zachodni. 73. Pułk Piechoty został Sformowany jako 1. Pułk Rezerwy Wojsk Wielkopolskich z samorzutnych kompanii strzeleckich: bukowskiej, szamotulskiej, wolsztyńskiej i kościańskiej. Pod dowództwem kpt. Kazimierza Zenktellera, uczestniczył w powstaniu wielkopolskim. 26 I 1920 r. został przemianowany na 155. Pułk Piechoty Wielkopolskiej. Jako 155 p.p. brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r.. Toczył boje nad Autą, Dżisną oraz pod Grodnem. Najcięższą bitwę stoczył 23 VII 1920 r. pod Indurą. Po reorganizacji Wojska Polskiego, 155 p.p. został w marcu 1921 r. przemianowany na 73 Pułk Piechoty. W 1922 r. przeniesiono 73 Pułk Piechoty na Górny Śląsk.

W czasie wojny obronnej 1939 r., 73 p.p. wchodził w skład 23. Dywizji Piechoty, walczącej w ramach Armii "Kraków". W dniach 1-3 IX brał udział w bitwie granicznej. Do najcięższych walk doszło 2 IX pod Wyrami z oddziałami niemieckiej 8. i 28. Dywizji Piechoty. Od 4 IX uczestniczył w odwrocie Armii "Kraków". W odwrocie 73 p.p. stoczył jeszcze kilka potyczek, m/in 09.09 w Pacanowie, 11.09 pod Osiekiem, 16.09 pod Banachami, Biłgorajem i Solą (województwo lubelskie). Ostatnią, ok. 22-godzinną walkę, 73 p.p. stoczył w dniach 19-20 IX pod Tomaszowem Lubelskim w ramach Grupy Operacyjnej "Jagmin" pod dowództwem generała **Jana Jagmina-Sadowskiego!**

Jednak ojciec Tadeusz, tych ostatnich walk nie doczekał. Walcząc w odwrocie już 12.09.1939 r. dostał się do niewoli hitlerowskiej. Do czerwca 1940 r. przebywał w obozie jenieckim, a następnie został wywieziony na roboty do Niemiec zachodnich. Przez cały czas działań wojennych przebywał w Niemczech, pracując przymusowo u niemieckich bauerów:

- Marii Walz w Altheim od 20.06.1940r. do 20.04.1943r.,
- Albertine Sayer w Rexingen od 20.04.1943r. do 12.07.1943r.
- Aug. Bremer w Rexingen od 13.07.1943r. do 03.04.1944r.
- Martin Zaiber w Bilderhingen p. Horb od 04.04.1944r. do wyzwolenia.

Ojciec Tadeusz do Polski wrócił dopiero w rok (w maju 1946 r.) po zakończeniu wojny, wrócił do Katowic, zatrzymał się u brata Stanisława. Ojciec Tadeusz, nie wiedział, że za udział w kampanii wrześniowej oficerom i żołnierzom 73 p.p. przyznano 61 Krzyży Orderu Virtuti Militari oraz 42 Krzyże Walecznych, a sam 73. pułk piechoty gen. Władysław Anders, odznaczył w 1944 r. Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari.

Dopiero po przejściu na emeryturę, Rada Państwa, odznaczyła ojca Tadeusza Medalem Zwycięstwa i Wolności 1945.

Autor: Zdzisław Sadowski

Artykuł pobrano ze strony eioba.pl